

pro strany podepisuje jen přednosta okresní politické správy. Z toho je viděti, že rozhodci nepodepsali ani prvopis výroku, ani vyhotovení určené pro strany. Jsou sice podepsáni na jednom archu spisu paritní komise, na onom, kde zaznamenán byl výsledek hlasování, ale zápis ten nelze pokládati za vyhotovení výroku, nýbrž jest to jen protokol o hlasování, o poradě a nepostačují tedy tyto předpisy, by nahradily náležitost § 592 c. ř. s., poněvadž ani prvopis rozhodčího výroku, ani jeho vyhotovení určené pro strany nebyly rozhodci podepsány. Ježto tu jde o porušení předpisu, jež jest právem dominujícím, jest mítí důvod bezúčinnosti uvedený v § 595 čís. 3 c. ř. s. za prokázaný a bylo proto výroky rozhodčí komise jako bezúčinný zrušiti. **O d v o l a c í s o u d** nevyhověl odvolání, pokud napadalo rozhodnutí prvního soudu o námitce místní a věcné nepřislusnosti, ve věci samé pak napadený rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Prvý soud posoudil věc s právní stránky správně, dospěv k závěru, že rozhodčí náleží jest bezúčinný, ježto není ani prvopis, ani stranám doručené vyhotovení rozhodčího výroku všemi členy paritní komise podepsáno. Názor odvolatelů, že prvopis výroku byl všemi přisedícími podepsán, není správný, neboť to, co pokládají za prvopis, není prvopisem výroku, nýbrž jen hlasovacím záznamem. Na věci nemůže nic změnit, že tento hlasovací záznam jest označen jako usnesení paritní komise. Prvopis rozhodčího výroku není, jak první soud na základě spisu okresní politické správy zjistil, všemi přisedícími komise podepsán. Není však ani, jak odvolací soud na základě předloženého, žalobci doručeného vyhotovení tohoto výroku zjistil, podepsáno všemi přisedícími paritní komise ani toto vyhotovení, takže rozhodčí náleží jest pokládati za bezúčinný (§ 595 c. ř. s.).

N e j v y š š í s o u d dovolání jednak odmítl jednak mu nevyhověl.

D ů v o d y:

Pokud se týče námitky nepřislusnosti jest dovolání, jevíci se v tomto bodě jako rekurs proti potvrzujícímu usnesení druhé stolice podle § 528 cřs. nepřipustným a bylo je proto odmítnouti. Co se týče námitky nepřipustnosti pořadu práva, kterou dva žalovaní uplatňovali výslovně také již v odvolání a kterou ani odvolací soud výslovně nevyřídil, ačkoliv se o tom zmiňuje, že ji dva žalovaní uplatňují, jest odkázati na to, že paritní komise, o niž jde, spadá pod § 577 a 599 c. ř. s., kamž spadají podle ustálené judikatury nejvyššího soudu všecky rozhodčí soudy zřízené vůlí soukromou a nespádají jen rozhodčí soudy zřízené zákonem, mezi které tato paritní komise nenáleží, a jest tedy i tuto námitku zamítnouti. Ve věci samé odkazuje se na důvody nižších stolic, jež zevrubně provedly, že náležitost § 595 čís. 3 c. ř. s. nebyla splněna, a dodává se k tomu, že předpis ten, jakkoliv jest ryze formální, musí býti zachován zcela přesně, neboť právě v této přísné formálnosti spočívá záruka nepodvržitelnosti rozhodčího výroku.

Čís. 9465.

Zákona o náhradě za utrpěnou vyšetřovací vazbu nelze použiti obdobně na jiné případy.

Podle soudní praxe na Slovensku a Podkarpatské Rusi přísluší nárok na náhradu škody z nezákonného výkonu veřejné moci jen tehdy, byl-li chybný výkon zaviněným.

Z průtahu (trestního důchodkového řízení) nelze odvozovati nárok na náhradu škody proti státu podle § 92 úst. listiny.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1929, Rv I 1460/28.)

Žalobce domáhal se na československém eráru náhrady škody, kterou prý mu způsobily finanční úřady opožděnou výměnou amerických dolarů za československé koruny. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalobce domáhá se náhrady škody ve výši 3.375 Kč, kterou prý mu způsobily finanční úřady opožděnou výměnou amerických dolarů za československé koruny. Odvozuje tedy žalobní nárok ze zavinění finančních orgánů státních při úředním jich výkonu, tedy z nezákonného výkonu moci veřejné. Jde tu o poměr veřejnoprávní a proto i nároky z něho odvozované jsou veřejnoprávní povahy. O takových nárocích odvozovaných ze zavinění státních orgánů jest rozhodovati podle § 1 zák. ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n. zemskému civilnímu soudu v Praze. Ve věci samé jest přihlížeti k tomu, že se případ udál na Podkarpatské Rusi, a proto nutno jej posuzovati podle tam platného hmotného práva. Podkarpatská Rus však nemá kodifikovaného práva, nýbrž platí tam všeobecné normy právní, vytvořené stálou soudní praxí. Podle těchto norem ručí stát za zaviněně nezákonný výkon svých orgánů. Bylo proto věci žalobcovou, by prokázal, že mu škoda způsobena byla zaviněním státních orgánů nezákonným výkonem. V tom směru tvrdí žalobce, že u berního úřadu v T. na Podkarpatské Rusi složil dne 12. října 1921 108 amerických dolarů k výměně za československé koruny, že tento berní úřad mu slíbil, že mu je vymění do osmi dnů, že však mu hodnota za ně vyplacena byla teprve v dubnu 1922 v kursu po 52 Kč za 1 dolar, celkem 5.200 Kč, ač mu mělo býti vyplaceno 8.575 Kč, a že touto bezdůvodně opožděnou výměnou utrpěl škodu ve výši 3.375 Kč. Soudem prvé stolice jest zjištěno, že žalobci zabaveno bylo 108 dolarů, poněvadž je státu podle platných předpisů ke koupi nenabídl, že bylo proti němu zavedeno trestní důchodkové řízení, které bylo skončeno rozhodnutím hlavního finančního říditelství v Užhorodě ze dne 3. března 1922 upuštěním od dalšího stihání a vrácením zabavených dolarů, jež provedeno dne 5. dubna 1922 v kursu 52 a 51 Kč za 1 dolar, že pak žalobce žádal v cestě správní o náhradu 3.300 Kč, kterou finanční ministerstvo vyřídilo výnosem ze dne 4. prosince v ten způsob, že je ochotno vrátiti mu 108 dolarů in natura, pak-li do osmi dnů vrátí 5.200 Kč, a že žalobce tak neučinil. Z toho patrno, že finanční úřady zavedly proti žalobci trestní důchodkové řízení z důvodu, že nenabídl podle platných předpisů státu dolary ke koupi a za tím účelem mu 108 dolarů zabavily. K tomu byly finanční úřady nejen oprávněny, nýbrž i povinny a nemůže v tom spatřován býti nezákonný výkon. Z administrativních spisů jest patrno, že řízení bylo řádně provedeno. Okolnost, že finanční úřady neshledaly v žalobcově jednání

trestný čin a že řízení bylo zastaveno a zabavené dolary vráceny a vyměněny, nemůže na věci nic měniti. Zejména nelze v tom spatřovati zavinění státních orgánů. Bylo-li pak řízení dne 3. března 1922 zastaveno a dolary dne 5. dubna 1922 vydány a vyměněny, nelze v tom shledati zaviněné prodlení, poněvadž lhůta od 3. března 1922 do 5. dubna 1922 jest k provedení věci zcela přiměřená, uváží-li se, že hlavní finanční ředitelství muselo o zastavení řízení a o vrácení dolarů berní úřad v T. a tento opět žalobce, by dolary si vyzvednul, vyrozuměti. Ostatně není předpisu, podle kterého by trestní řízení důchodkové musilo býti v určité lhůtě provedeno. Ani slib, že budou dolary do osmi dnů vyměněny, nemůže na posouzení věci míti vliv, ano jest prokázáno, že byly zabaveny za účelem zavedení trestního důchodkového řízení.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobce uplatňuje v dovolání, že prý lze žádati náhradu škody na státu, i když trestní řízení bylo zahájeno podle zákonných předpisů oprávněně, avšak proti osobě nevinné, a příčinou škody jest tedy nedostatečnost těchto zákonných předpisů, a dovolává se v té příčině zákona o náhradě za utrpěnou vyšetřovací vazbu. Tento důvod však nemůže obstáti, protože náhrada podle zásady § 92 úst. listiny může příslušet jen pro nezákonný výkon moci veřejné, leda že by zákon sám — to je výjimka, kterou cit. předpis ústavní listiny sice nevyslovuje, ale která se musí rozuměti sama sebou — přiznával v tom kterém případě náhradu škody i tehdy, když vznikla přes to, že výkon byl úplně zákonný, jakž právě činí zákon o náhradě za utrpěnou vyšetřovací vazbu, na něž dovolání poukazuje, a jehož tedy podle zásady, že výjimka potvrzuje pravidla, nelze tu užítí ani obdobně, jakož vůbec obdoba výjimečných ustanovení jest logicky vyloučena. Další důvod, který dovolání na to navazuje, že na Slovensku a Podkarpatské Rusi ručí stát podle zvykového práva za škody způsobené jeho orgány, a že tedy není třeba zákonných předpisů, takže prý jest bezvýznamné, když odvolací soud dovozuje, že tu byl zákonný podklad pro zahájení trestního řízení důchodkového — spočívá předem na nedorozumění, záležejícím v tom, že dovolatel směšuje normy práva hmotného o tom, zda a kdy stát ručí za škodu způsobenou jeho orgány ve výkonu úřadu neb služby (z moci veřejné), a normy práva formálního o otázce, kdy to které řízení podle práva jest zahájiti: ony normy jsou ovšem normami práva zvykového, normami vytvořenými soudní praxí, tyto však jsou pravidelně normami zákonnými. Avšak v pravdě ani na tom nezáleží, neboť jde právě jen o to, zda podle platných norem formálních, ať už jsou zákonné nebo zvykové, trestní řízení důchodkové oprávněně bylo zahájeno a zda podle platných norem hmotných, ať už opět jsou zákonné nebo zvykové, žalobci nárok vzešel. A tu jest říci, že nevzešel, protože podle soudní praxe v oblasti Slovenska a Podkarpatské Rusi nárok na náhradu škody z »nezákonného« výkonu veřejné moci, t. j. z výkonu porušujícího právní normu pro něj danou, ať je to zákon

v technickém smyslu nebo norma vytvořená soudní praxí, přísluší jen, byl-li chybný výkon zároveň zaviněným. A o toto zavinění právě jde. Dovolání samo již připouští, že pro důchodkové trestní řízení byl tu zákonný podklad, že tedy zahájeno bylo oprávněně, bez porušení formálních norem, avšak má za to, že nebylo zákonnitě provedeno, ano prý jde o neoprávněný průtah řízení, který dovolatel spatřuje v tom, že délka řízení nebyla přiměřena jeho výsledkům, jsouc k nim naprosto neúměrnou a tudíž bezdůvodnou. Tu jest především odvětiti, že takovou všeobecnou větou nelze odůvodniti zavinění, neboť, jaký výsledek měl nastati, by byl přiměřeným, úměrným délce řízení? Vždyť přece délka řízení nezávisí od jeho výsledků, naopak výsledky od jeho délky, neboť přijde co do délky na pohotovost a co do výsledků na průvodnost důkazů. Tak na př. budou-li svědci v cizích zemích, bude řízení trvati déle, ale není tím řečeno, že bude také výslednější, a může naopak řízení býti podle poměrů velmi stručné a výsledky býti přes to velmi závažné. Nedoložil tedy žalobce vůbec ani průtah, tím méně zavinění. Než, i kdyby se žalobci bylo zdařilo doličiti průtah, t. j. zbytečné rozvlečení řízení a podložiti to zaviněním státního orgánu, nebyla by tu skutková povaha potřebná ke vzniku nároku na náhradu škody proti státu. Neboť opět sluší tu vycházeti ze zásady § 92 úst. listiny, že jen nezákonný, t. j. právní normu porušující výkon veřejné moci může zakládati nárok na náhradu škody tím vzniklé, musila by tu tedy býti právní norma nařizující provedení řízení nebo těch kterých úkonů v té a té určité lhůtě, a tato norma musila by býti porušena. Ale takovou normu žalobce sám není s to uvéstí a také jí není, protože jí prostě býti nemůže, ježto se tu podle povahy věci nic takového nedá předpisovati. Pravda ovšem, že se řízení tu neb tam neprovede s možnou urychleností, jakou případ připouštěl, avšak to je věc uvážení a není to ještě »nezákonné« řízení, dokud není předpisu stanovícího pro ně určitou lhůtu, i nelze z průtahu odvozovati ještě nárok na náhradu škody, nýbrž strana má, zdá-li se jí postup příliš pozvolným, zakročiti u úřadu řízení provádějícího samého nebo u jeho představeného o uspíšení, a tak zjedná se náprava, je-li vůbec možná, není-li na př. úřad přetížen a jest možnost urychlení, což opět jsou zase vesměs otázky arbitrární a tato arbitrárnost vylučuje už sama sebou přičitatelnost viny. Teprv kdyby byla předepsána určitá lhůta a nebyla zachována, přišla by na řadu otázka zavinění, ježto zavinění nemusí tu býti ani v případě, že lhůta nebyla dodržena, tak na př. je-li právě úřad přetížen. A ovšem lhůta by musila býti hmotněprávní, t. j. dána býti ve prospěch strany, nestačila by pouhá lhůta pořádková, daná pouze pro vnitřní úřadování za účelem řádného pochodu ve vyřizování agendy. Příklad to osvětlí. Zákon o syndikátní žalobě je jen použitím zásady § 92 úst. list., že musí jíti o nezákonný, t. j. právní normě se přičící výkon veřejné moci, a tam stanoví hned v § 1, že předpokladem nároku jest, by soudní orgán u výkonu svého úřadu přestoupením své úřední povinnosti, t. j. určitého předpisu způsobil straně porušení práva a tím škodu, a by se to (to přestoupení) stalo jeho vinou. Musela tedy strana míti právo na dodržení předpisu, takže na př. není porušením práva strany a nezakládá syndikátní nárok, nedodržel-li soudce osmidenní lhůtu § 415 c.

ř. s. k vypracování rozsudku (nehledíc ani k otázce zavinění), neboť jest to lhůta jen pořádková.

Čís. 9466.

Od cestujícího na dráze lze žádati, by, ukládaje si zavazadlo, dbal péle a pozornosti, již jest třeba, by se umístění zavazadla stalo bez ohrožování zařízení vozu a osobní bezpečnosti spolucestujících.

Tím, že pojišťovna vyplatila již pojištěnému poškozenému pojistný peníz, nebyl škůdce sprostěn povinnosti k náhradě škody poškozenému.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1929, Rv I 611/29.)

Žalovaný, vstoupiv do oddělení vagonu, v němž seděl žalobce, uložil si zavazadlo do sítě pro zavazadla. Při tom rozbil stínítko lampy, jehož střepinou byl žalobce zasažen do oka, takže mu muselo býti vyňato. Žalobní nárok na náhradu škody byl uznán důvodem po právu s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Dovolatel se snaží doličiti, že nelze bezpodmínečně shledávati příčinu toho, že stínítko bylo rozbito, v nedostatku náležité péče a pozornosti žalovaného. Příhoda byla prý podmíněna spěchem a chvatem cestujícího při krátké zastávce vlaku ve stanici, kolísáním vozu a jeho těsnotou, vyvarováním se poškození zařízení vozu, pak zkušeností, obeznaností a obratností, dále také silou a okamžitou disposicí cestujícího. § 1297 obč. zák. vyžaduje prý jen péči a pozornost, kterouž lze od každého rozumného člověka žádati, nikoli však zvláštní péči a pozornost, že však nebyla prokázána skutečnost, z které by se dalo usouditi, že žalovaný nedbal této obyčejné pozornosti. K tomu jest podotknouti, že zákon v § 1297 obč. zák. nestanoví takto omezené objektivní měřítko bedlivosti, u každého člověka předpokládané, že při posouzení otázky, zda bylo šetřeno obyčejné péle a pozornosti, jest přihlížeti k okolnostem případu. Nemůže býti pochybnosti, že lze od každého rozumného člověka, jenž používá železniční dopravy, žádati, by při ukládání zavazadel vynaložil péli a pozornost, již jest třeba, by se umístění zavazadla stalo bez ohrožování zařízení vozu a osobní bezpečnosti spolucestujících, najmě, by nesrazil svítilnu ve voze viditelně umístěnou. Takováto péle a pozornost není mimořádnou, a nepřesahuje stupeň péle v § 1297 obč. zák. předpokládaný. Nelze pochybovati, že jest předpokládati u každého rozumného člověka, jenž používá železnice, by počítal s pohybem vlaku a tím podmíněným kolísáním vozu, pokud není kromobyčejným, po případě za jízdy zanechal ukládání zavazadel, anebo si vyprosil pomoc, jestliže se mu nedostává potřebné síly, zkušenosti a obratnosti. Vlastní neobratnost a nedostatečnost nevyvíňuje. Jest prokázáno, že žalovaný při ukládání kufru stínidlo u svítilny ve voze rozbil a tím jest prokázána skutečnost, z níž nižší soudy právem usoudily, že žalovaný nevynaložil náležitou péli a pozornost